

Въковнитѣ роби получили свобода, но тѣ не били приготвени за свободенъ животъ. Хвърлени били въ водовъртежа на живота, безъ да бждатъ научени да плуватъ. Негърътъ станалъ пълноправенъ гражданинъ: могълъ да избира и да бжде избранъ. Това било добре, дори прекрасно, но то налагало известни задължения. Искало се способности и подготовка, за да се изпълняватъ тия задължения. А негритѣ не били подготвени за това. При изборитѣ тѣ действували като продажни души: давали си гласа срещу подкупъ.

Годинитѣ на свободата не били по-щастливи и за малкия Букеръ. Той нѣмалъ още десетъ години, когато вториятъ му баща го настанилъ на работа въ солницитѣ.

Тежко било на Букера въ солницитѣ, дето работата обикновено почвала въ четири часа сутринята.

При солницитѣ отворили училище за негри. Букеръ ималъ голѣмо желание да постъпи въ него, но баща му не давалъ и дума да се издума: за семейството била скъпа всѣка припечелена стотинка. Баща му казвалъ:

— Ти да вървишъ на работа. Мисли за солницитѣ, а не за училище. Училището не е за тебе.

Майка му се намѣсила. Тя измолила мжжа си да позволи на Букера да посещава вечерното училище. Това, обаче, не задо-

волявало Букера. Той искалъ да ходи на училище и преди обѣда. Баща му се съгласилъ, но при следното условие: да работи въ солницата отъ четири часа сутринята до деветъ часа. Отъ деветъ часа да тича на училище, а после отъ тамъ къмъ два часа пакъ да отива на работа. Букеръ и това условие приелъ . . .

За по-голѣма печалба баща му го далъ на работа въ каменовжглената мина. Ще не ще, Букеръ трѣбвало да напустне училището.

— Какъ съмъ завиждалъ на ония, които можеха да се учатъ свободно, безъ да прекъсватъ занятията си! думалъ отпосле Букеръ, — и какъ съмъ желяелъ само едно: да уча, да науча нѣщо, да стана човѣкъ!

Въ мината Букеръ научилъ отъ другитѣ работници, че се отворило висше училище за негри, но то било много далечъ. Букеръ напустналъ мината и срещу 40 долара годишно постъпилъ слуга у единъ господинъ, у когото никой не можелъ да се задържи. Слугувалъ една година и половина. Успѣлъ да спести малко пари. Съ тия пари и съ десетина грижливо пазени книги четиренадесетгодишниятъ Букеръ тръгналъ за Гемптонъ, дето било училището.

Трѣбвало да пжтува цѣли деветстотинъ километра и повечето пешкомъ, а въ студени нощи да ношува подъ открито небе. По пжтя той свършилъ паритѣ си. Въ единъ градъ се заловилъ